Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го БЕРЕЗНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 6, 1982 No. 43. VOL. LXXXIX.

ЗИМОВИЙ СЕЗОН УІА ПРОХОДИТЬ ЖВАВО

Ню Йорк, Н. Й. (Р. Сочинський). — Зимовий сезон в Українському Інституті Америки (УІА), помимо сніговій та холодних вітрів, проходить дуже оживлено. І так відбулися вже два концерти, 2-ий і 3-ій із серії Концертів українських композиторів для ознайомлення неукраїнських ентузіястів музики з українськими творами, як наприклад „Елегія" Станислава Людкевича, перший раз у виконанні піяніста Томи Гринькова, і „Варіяції на українські теми" Василя Барвінського у виконанні Т. Гринькова і віольончеліста Нестора Цибрівського. Цей концерт відбувся 10-го січня ц.р.

Незвичайним успіхом, — доказом чого були вщерть виповнені приміщення Інституту Америки, втішався 3-ій концерт у неділю, 7-го лютого ц.р. Він включав твори В. Барвінського („Тріо А-моль"), Віктора Косенка („Соната" тв. 18) та Нестора Нижанківського („Варіяції на українську тему Фіс-моль", „Великі варіяції" та „Тріо Е-моль") у виконанні камерного тріо: скрипальки Галі Стрілець, челіста Н. Цибрівського і піяніста Т. Гринькова. Дуже прихильні рецензії про ці концерти наших музикознавців (наприклад, Теодора Терен-Юськова) появилися в українській пресі.

Організаційна ділянка діяльности Українського Інституту Америки у останніх тижнях заслуговує також на згадку в пресі. Так, у п'ятницю, 26-го лютого, відбулось пленарне засідання Ради Директорів УІА з участю 9-ти директорів і чотирьох членів Комісії громадських зв'язків Інституту. Засідання відкрив і вів віцепрезидент Інституту інж. Володимир Назаревич.

Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів УІА, а саме: інж. Богдана Рака та проф. Петра Андрусева, рішено помістити їх прізвища на пропам'ятній таблиці.

Інж. Марія Гончаренко, секретар Інституту, відчитала протокол попереднього засідання Ради Деректорів УІА, який присутні затвердили.

Зенон Баб'юк, скарбник УІА, у своєму звіті ствердив, що на різних банкових контах Інституту є готівка понад 30,000 дол., яка однак не вистачає, щоб задовольнити усі біжучі і майбутні фінансові потреби. Надіємось одержати від членів і приятелів Інституту щедрі пожертви, які б уможливили дальшу діяльність і розвиток УІА.

Слідуючим звітодавцем був д-р Ростислав Сочинський, голова Комісії громадських зв'язків УІА, який повідомив Раду Директорів про засідання Комісії, що відбулось у його домі 29-го січня ц.р., де обговорено поширення діяльности Комісії на майбутнє. Створено окрему підкомісію для інформації американської та етнічної преси про завдання та діяльність Інституту.

До Комісії прилучились чотири молоді кваліфікова-

(Закінчення на стор. 3)

Письменники відбудуть З'їзд в Торонто

Філядельфія, Па. (О.Т.). — Президія Об'єднаних Українських Письменників в еміґрації „Слово" повідомляє, що шостий З'їзд українських письменників в еміґрації відбудеться 11-13 червня 1982 року в Торонто, Онт.

Темою З'їзду буде обговорення творчих та організаційних проблем, тісно пов'язаних з сучасним станом літератури. Крім організаційних нарад запляновано публічну сесію-зустріч з громадянством і літературний вечір з читанням творів учасників З'їзду. Доповідь про сучасну українську літератуту виголосить Богдан Рубчак. Запляновано виставку книжок, що її підготовить мистець Мирон Левицький.

На З'їзд запрошені українські письменники з усіх країн і континентів. Участь у З'їзді заповіли такі провідні діячі Об'єднання: голова „Слова" в Канаді — Юрій Стефаник, голова „Слова" в Европі — Юрій Бойко та голова „Слова" в Австралії — Дмитро Нитченко. Господарем З'їзду є торонтонський Відділ „Слова" під проводом голови Олександри Копач.

З'їзд відбудеться в залях Інституту св.Володимира, при Спадайна авеню ч. 650. В інтернаті цього Інституту учасники З'їзду можуть замовити собі нічліг. Тих членів, що не можуть прибути на З'їзд, проситься передати письмові уповноваження для голосування тим колеґам, які братимуть участь у З'їзді.

Про всі справи З'їзду: зголошення, замовлення нічлігу, зголошення виступу в літературному вечорі, повідомлення про передачу уповноваження для голосування та інші справи слід писати до Президії ОУП „Слово" на таку адресу: Ukrainian Writers' Association "Slovo", 6509 Lawnton Ave. Philadelphia, Pa. 19126.

В Ню Йорку відбудеться наукова конференція ТУІА

Ню Йорк, Н.Й. — Головна Управа Товариства українських інженерів Америки інформує, що цієї суботи, 6-го березня ц.р., тут у приміщеннях Українського Інституту Америки, при 2 Схід 79-та вулиця (П'ята авеню) відбуватиметься наукова конференція ТУІА на тему: „Перспертиви сімдесятих років" і відзначення 30-літнього ювілею журналу „Вісті Українських Інженерів".

Програма розпічеться реєстрацією о год. 12-ій дня, після чого о год.л 1-ій відбудеться пленарне засідання ТУІА і перекуска. О год. 4-ій по полудні, в рамках наукової конференції, доповіді виголосять: інж. мґр Богдан Сірий на тему: „Сонящна енерґія: шлях від теорії до практики"; інж. мґр Роман Циган — „Роля атомових елктростанцій в енерґетиці; інж. д-р Ігнатій Метіль — „Відношення хемічної промисловости до суспільства".

Модератором і організатором конференції є інженери Мирон Гнатейко і Ганна Крицька. О год. 6-ій буде коктейл, а о 7-ій бенкет з нагоди 30-ліття згаданого журналу. Майстром церемонії на бенкеті буде інж. Степан Чорпіта, а ювілейне слово виголосить інж. Володимир Гнатківський.

ВИСТАВКА ІКОН

Філядельфія, Па. — Філія Українського Католицького Університету повідомляє, що в рамках курсу „Ікона й іконопис в українській традиції", який почався тут у вівторок, 2-го березня на філії УКУ інавгураційним викладом маестра Петра Холодного, відбудеться виставка ікон, яка триватиме від суботи, 6-го березня, до четверга 11-го березня включно. В додаткових інформаціях слід звертатись до Філії УКУ на число телефону: (215) 635-1555.

НОВІ ДОКУМЕНТАЛЬНІ МАТЕРІЯЛИ УМОЖЛИВЛЯТЬ ВСТАНОВЛЕННЯ ТОЧНОГО ЧИСЛА ЖЕРТВ ШТУЧНОГО ГОЛОДУ, — ТВЕРДИТЬ ПРОФ. О. ПРІЦАК

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Нові статистичні дані, включно з ніколи не опублікованим переписом населення СССР з 1939 року, уможливлять встановлення майже точного числа жертв Москвою спрепарованого голоду в Україні в 1932-33 роках, — заявив проф. д-р Омелян Пріцак, директор Українського Інституту при Гарвардському Університеті (УНІГУ) під час розмов із затрудненими в Головній Канцелярії екзекутивними урядовцями і з головним редактором „Свободи", які відбулися тут в суботу, 27-го лютого ц.р. Розмови, крім короткого звітування про стан підготови праці про штучний голод в Україні, що її автором буде проф. д-р Роберт Конквест, включали теж враження і спостереження з недавньої поїздки д-ра Пріцака до Ізраїля.

Інформуючи про нові матеріяли для праці про штучний голод, проф. Пріцак розповів, що біля дев'яти місяців тому на Захід з СССР виїхав один із визначних совєтських демографів, якому вдалося перевезти чи переслати раніше знищений Сталіном перепис населення СССР з 1939 року. Вже раніше цей науковець публікувався на Заході під псевдом Максудов. Тепер він працює в УНІГУ над розробленням цих досі ніде не опублікованих даних та включенням їх в працю проф. Конквеста. Крім того ці дані УНІГУ відтак опублікує окремо у формі довідника англійською і українською мовами. Приготування такого довідника займе біля півтора року і кине він зовсім нове світло на політику Кремля в 1920-их і 1930-их роках. Опрацювання цих нових матеріялів не сповільнить праці проф. Конквеста, яка повинна появитись, як запляновано, в 1983 році, тобто у 50-ту річницю голодомору в Україні. Проф. Конквест періодично перебуває в УНІГУ, консультується з його співробітниками та членами-професорами інших департаментів Гарвардського університету, спільно з ними „фільтрує" зібраний матеріял тощо.

Відгомін українців на поселеннях — тих, які були свідками голоду чи пригадують собі його з дитинства — є добрий, твердив проф. Пріцак, що значно допомагає у зібранні фактажу для праці проф. Конквеста. Не менш позитивним є відгомін серед громадян-жертводавців на цей проєкт, який, як відомо, спільно фінансує ФКУ і УН Союз. До диспозиції проф. Конквеста і його співробітників є ще матеріяли з опитів, що їх робили серед українців і інших втікачів науковці Гарварду по таборах „ДП" після Другої світової війни. Серед тих матеріялів є й свідчення очевидців голодомору.

Розповідаючи про свою поїздку до Ізраїля в січні цього року на запрошення Академії Наук Ізраїля і трьох університетів, проф. Пріцак сказав, що він дав 10 доповідей англійською мовою на різних форумах тих університетів і Академії, які втішались великою фреквенцією науковців і студентів. Крім суто наукових доповідей, включно з одною на тему походження хозарів, проф. Пріцак доповідав про загальні українські справи та українсько-жидівські відносини. Він уважає, що співпрацю поміж українцями у вільному світі і поміж жидами в країнах поселення та в Ізраїлі слід поширити і посилити при чому він підтвердив думку,

Проф. д-р Омелян Пріцак (сидить, справа) після розмов з екзекутивними урядовцями УНСоюзу. Біля нього — головний предсідник д-р Іван Флис і стоять (зліва): головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук і головний організатор Василь Оріховський.

що співпраця з ізраїльтянами на різних рівнях може мати рішальний вплив на відносини з жидами в країнах українського поселення. Це відноситься до політичного, наукового, суспільно-культурного і навіть товариського світів.

Крім наукових зустрічей, проф. Пріцак поробив ряд знайомств в урядових колах, мав ряд товариських зустрічей та мав нагоду розмовляти з членами Товариства Жидівсько-Українських Зв'язків. Про його виступи широко інформувала преса Ізраїля.

Своєрідною революцією була припадкова зустріч проф. Пріцака з директором Національних архівів Ізраїля, який запросив українського науковця оглянути архіви. Зовсім припадково, твердить проф. Пріцак, під час оглядин некаталогізованих матеріялів, побачив він на якомусь документі слово „Україна". Приглянувшись ближче до здепонованих в спеціяльній скрині матеріялів, проф. Пріцак із превеликим здивуванням зауважив, що ці некаталогізовані матеріяли — це багатюща документація міністерства жидівських справ з доби УНР, включно з періодом Директорії. Він негайно договорився з директором Архівів про упорядкування цих матеріялів і зфільмування їх та пересилку до УНІГУ. Запевнення на письмі отримав проф. Пріцак після повороту до ЗСА. Після перевірки цих матеріялів, відповідної селекції і упорядкування УНІГУ опублікує їх в українській та англійській мовах.

Ці та інші аспекти відвідин Ізраїля проф. Пріцаком — перші в його науковій кар'єрі і перші в капацитеті науковця українського роду з американського університету — переконали його, що українцям „слід встановляти мости" з Ізраїлем.

У світі

РІШЕННЯМ ПАПИ ІВАНА ПАВЛА II 10-ГО ЖОВТНЯ цього року відбудеться найбільш урочисте проголошення включення в сонм святих Католицької Церкви польського монаха-францісканця о. Максиміліяна Кольбе. Ще 1971 року Папа Павло УІ проголосив о. Кольбе благословенним і з того часу процес для призначення його святим тривав безперервно. Закони, які реґулюють включення якогось мученика за віру Христову в групу святих вимагають, щоб тому святому доказано доконання принамні двох чуд. У відношенні до о. Кольбе Папа Іван Павло II звільнив комісію з того обов'язку. Таким чином о. Кольбе започатковує чергу тих святих, що згинули мученицькою смертю в службі іншим людям. О. Кольбе зголосився добровільно в серпні 1941 року прийняти голодову смерть з рук Ґестапо в льоху концентраційного табору Осьвєнцім (Авшвіц), щоб врятувати життя іншого в'язня, Франціска Ґайовнічека, який був батьком декількох дітей. Завдяки тому Ґайовнічек не лише перебув Осьвєнцім, але й вийшов на волю та дочекав глибокої старости. У віці 80 років він прибуде до Риму на церемонію проголошення його спасителя святим.

В ПРЕСІ ТА В ІНШИХ ЗАСОБАХ МАСОВОЇ інформації, як теж і серед громадянства Арґентини розпочалася гаряча дискусія про евентуальну участь арґентинських старшин і підстаршин у вишколі вояків Ель Сальвадору. Хоч урядові чинники заперечили такі пляни, в Буенос Айресі вперто поширюються вістки, що саме в тій справі перебував в Арґентині шеф штабу сальвадорських збройних сил, полковник Рафаель Фльорес Ліма. Дотепер Арґентина признала Сальвадорові 15 мільйонів дол. допомоги та готова постачати зброю американського й іншого виробу по виґідних цінах. Коли ж йдеться про висилку військових інструкторів та дорадників, то, як твердять арґентинські офіційні чинники, ті вістки зродилися в Нікараґуа, а також серед дипломатичних кіл у Вашінґтоні. Також виступ арґентинського шефа генерального штабу, генерала Антоніо Вакеро, в часі надавання воєнних відзначень полковника Лімі, інтерпретований як потвердження тієї вістки. Генерал Вакеро сказав: „Арґентина розуміє вагу боротьби, яку ведуть збройні сили Ель Сальвадору і зі свого боку допоможе в тій боротьбі наскільки зможе".

ВІЙНА ІРАНУ З ІРАКОМ ПІД КОЖНИМ ОГЛЯДОМ стає щораз більшим тягарем для Ірану, а щораз менше виглядів є її виграти. Після того, як на фронтах прийшов застій, війна перейшла в боротьбу на вичерпання. В боротьбі на вичерпання величезну ролю відіграють матеріяльні й технічні засоби й власне брак тих стає щораз більше відчутний в Ірані. Щоб зарадити лихові, іранський уряд намагається змобілізувати, де тільки можливо, відповідні фінансові засоби. Уряд Ірану рішив продати за кордон всі клейноди й дорогоцінности покійного шаха і його родини. Іранський парлямент уже схвалив відповідний закон і доручив „Фундації для переслідуваних ім. Хомейні" перевести той продаж. Речник іранського парляменту повідомив, що, хоч у принципі дорогоцінності повинні бути продані за кордон за девізи, але коли знайдуться в Ірані багаті особи, здібні купити їх, то і їм можна буде продати.

В Америці

ЩОДЕННИК „НЮ ЙОРК ТАЙМС" Й ІНШІ ГАЗЕТИ поінформували про випадок, який трапився колишньому державному секретареві Генрі Кіссінджерові і його дружині Ненсі на нюаркському летовищі, коли вони обидвоє їхали до Бостону на перевірку здоров'я Кіссінджера. До них, не зважаючи, що вони були в товаристві двох охоронників, підійшла 29-річна Еллен Л. Каплан, член Енерґетичної фундації, яка, згідно з оцінкою „Ню Йорк Таймсу" є афіліьована з Проґресивною робітничою партією, і почала ставити Кіссінджерові провокативні питання, як, наприклад, „чому він свідомо намагався продовжити в'єтнамську війну", чи він є гомосексуалістом тощо. Тоді Ненсі Кіссінджер вхопила Каплан за шию і як каже Каплан, почала її дусити. Справа опинилася в нюаркському суді, а тому, що Кіссінджерів не було в хаті і Ненсі не могла з'явитися на переслухання до суду, суддя зарядив арешт за порушення судового зарядження. Вкінці справу полагодив адвокат Кіссінджерів, який заявив від імени Ненсі, що вона не винна. Розправу назначено на 26-го травня.

ПОЛІТИЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ ЗВЕРНУЛИ УВАГУ, що чимраз більше фільмових і телевізійних акторів включилися у поборювання концепції „нового федералізму" президента Роналда Реґена. Недавно американська преса писала про „широку активність" телевізійного актора Еда Аснера, який ініціював збірку грошей для марксистських партизанів в Ель Сальвадорі і критикував політику федерального Уряду в Центральній Америці, сьогодні ця сама преса повідомила про активність іншого актора-гумоста і співака Била Козбі. Він заявив в Конґресі, що пропозиції президента Роналда Реґена у новому бюджеті про обмеження фондів не є „смішною справою", бо на його думку у Вашінґтоні є люди, які не дбають про долю бідних людей в ЗСА. „Я не думаю, що ми повинні толерувати погляди таких людей які кажуть, що хтось мусить стати жертвою депресії", — заявив Козбі перед комісіями торгівлі і способів й засобів. Опісля у приватній розмові багато сенаторів і конґресменів висловили думку, що вони під жадною умовою не погодяться на затвердження проєкту бюджету у теперішній формі.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ВИРІШИВ ПОКИЩО не поширювати санкцій проти Польщі і Совєтського Союзу, аж до часу поки не повернеться до Вашінґтону спеціяльна комісія, яка вестиме переговори з европейськими країнами, зокрема членами Північно-Атлантійського Союзлу (НАТО) у справі спільних акцій. Комісію, як відомо, очолює заступник державного секретаря для справ безпеки Джеймс Баклі. Одною з тем у переговорах комісії Баклі буде новий совєтський підступ, тобто побудова системи труб із Сибіру до Західньої Европи для достави природного газу. Очевидно, з цим проєктом пов'язані є також політичні справи, найголовнішою з яких є відтягнути Західню Европу від підтримки загальної політики Вашінґтону, — заявляють речники Білого Дому і політичні спостеріґачі. Уряд ЗСА побоюється, що прокладення такої трубної системи узалежнить Европу від достави совєтської енерґетики і дасть можливість для СССР здобути в Европі тверду валюту для своїх інших, зокрема військових проєктів.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ ВІДВІДУЄ ІЗРАЇЛЬ

Єрусалим, Ізраїль. — Франсуа Міттеран, соціялістичний президент Франції, прибув з державною візитою до Ізраїля, щоб таким чином підкреслити зміну французької політики супроти Ізраїля та промостити дорогу для збільшення ролі Франції на Близькому і Середньому Сході.

Ізраїльтяни привітали прибуття Міттерана з великим ентузіязмом, а араби в усіх своїх виступах і коментарях засудили його. В антуражі Міттерана прибув міністер закордонних справ Франції Кльод Чейсон, якого завданням є нав'язати тісніші контакти з арабським населенням в Ізраїлі. В тій цілі він відвідає чотири міста на західньому березі Йордану, яких міські управи є в руках представників арабського населення, що живе в тих містах компактною масою та відбуде конференції з їхніми арабськими посадниками. Міттеран заздалегідь повідомив уряд Ізраїля, а прем'єр Ізраїля Менахем Беґін мусів прийняти це до відома, що Міттеран не відвідає Східнього Єрусалиму, який до шестиденної війни 1967 року був під окупацією Йорданії, ані інших міст, які у висліді тієї війни перебрав Ізраїль.

Вже в першому публічному виступі Міттерана ті розходження вийшли виразно, на верха, коли президент Франції підкреслив потребу визнання за палестинськими арабами права на самовизначення та на повну самоуправу, а Беґін відповів йому у своїй промові, що створення самостійної палестинської держави на землях, які входять тепер в склад Ізраїля, створило б смертельну загрозу для існування Ізраїля та небезпеку остаточого фізичного знищення його жидівського населення.

ЗСА зміцнюють оборонні засоби в Караїбському обширі

Вашінґтон. — Розвиток внутрішньої боротьби в республіці Ель Сальвадор й інші події в районі Караїбського моря і Середньої Америки недвозначно вказують на те, що боротьба з комуністичною аґресією в країнах того обширу триватиме довго й тому департаменти оборони й державного секретаріяту роблять відповідні заходи.

Департамент оборони ЗСА повідомив, що він висунув вимогу додаткового призначення 21 мільйонів долярів для побудови нових і розбудови та модернізації давніх летовищ в тому районі. В слід за тим Державний департамент повідомив, що він звернувся до урядів Колюмбії і Гондурасу з проханням уможливити американському летунству користування летунськими базами в тих країнах. Речник державного департаменту Дін Фішер пояснив, що йдеться не лише про користування існуючими летовищами, але також про їхню розбудову й таке поширення, щоб вони могли послужити ширшим цілям. Наприклад, таким як вишкіл військовиків, приміщення штабових і інших установ тощо. Одначе Фішер заперечив поголоски, будьтоби ті летовища мали бути вживані для з'єднань швидкого розгортання — Рапід Діплоймент Форсіс, бо такі з'єднання мають інший терен, призначений для їхніх акцій.

З дальших пояснень Фішера виникає, що Куба стає вогнищем підривних терористичних і партизанських акцій в обширі цілої Середньої Америки і тому ЗСА вже розпочали заходи для протиставлення тим акціям. Зміцнено або створено морські й летунські бази в Панамському каналі, Пуерторіко, в Ґвантанамо затоці, на Кубі, де міститься велика американська база. Так само розбудовується подібні бази на Фльориді.

Шеф морських операцій американської воєнної фльоти, адмірал Томас Гейворд, сказав на переслуханні перед Підкомісією збройних сил в Палаті Репрезентантів: „З'єдані шефи штабу наново перевірили численні можливості, які є реальними для підтримки наших постійних і незмінних інтересів в Середній Америці і в Караїбському обширі. Наші зобов'язання вимагають від нас мати в тому просторі постійну противагу для заходів Кастра і його підтримки підривним силам в тому обширі". А Томас Ендерс, помічник державного секретаря для міжамериканських справ повідомив про розбудову радіосистеми Марті, що її завданням є пересилати інформації до Куби.

Президент Реґен припинив акцію за дереґуляцію газу

Вашінґтон. — Дереґуляція природного газу, яким користується велика частина хатніх господарств і чимало промислових підприємств в ЗСА викликала занепокоєння й спротив серед споживачів. Правдоподібний значний ріст ціни після дереґуляції насторожив американську громадськість і Президент подав до відома, що він рішив не висилати до Конґресу проєкту закону про приспішену дереґуляцію цін газу.

Урядовий комунікат виданий у тій справі подає: „Після всебічних консультацій з лідерами обидвох палат Конґресу і груп, які репрезентують продуцентів та споживачів, Президент прийшов до висновку, що дуже потрібні зміни в Акті про політику на відтинку природного газу з 1978 року переобтяжать і так уже велику програму праці леґіслятивних чинників".

Таким чином упав покищо проєкт президента Реґена на протязі двох до трьох років комплетно знести всю контролю і всі реґуляції добування й продажу природного газу і залишити все ринковим силам та потребам населення. Загальна опінія знавців тієї справи була, що та дереґуляція і знесення контролі можливо піднесе розшуки за земним газом, але натомість значно піднесе ціни на нього. Така підвишка могла довести до того, що газ коштував би двічі, або навіть тричі більше, як коштує тепер. Така підвишка ціни на природний газ неминуче вплинула б на підвишку на внутрішньому американському ринку на інші енерґетичні засоби, а в першу чергу на огрівальну оливу.

З кіл продуцентів природного газу повідомили, що вони підтримують рішення Президента не вносити до Конґресу проєкту про повну деконтролю природного газу цього року, але вони сподіються, що такий проєкт буде внесений наступного року. Так само висловився, що зріст ціни на природний газ відбувається надто поволі й тому ціна не відповідає господарській ситуації і ринковим потребам. З того слід зробити висновок, що Президент тільки відсунув час внесення такого законопроєкту.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Хабарництво в СССР

Московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Джан Бирнс в обширному дописі з минулої суботи повідомив про „Два скандали, про які гуде ціла Москва". Йдеться про арештування популярного там циркового артиста Бориса Цвіґова — „Цигана"(його правдивого прізвища ніхто не знає), його зверхника, голови „Госцирка" (Державного цирку) Анатолія Колєватова та про димісію голови бюра, яке видає дозволи на виїзд за кордон, генерала Константіна Зотова. Виявляється, що арештований Борис Цвіґов жив на широку стопу, мав дорогі закордонні авта і в його помешканні знайшли готівку та дорогоцінності на близько два мільйони долярів. Виявляється теж, — за твердженням названого американського кореспондента, — за хабарі можна було діставати дозвіл на виїзд з СССР і про це знав названий генерал, але або не вмів, або не хотів того хабарництва у своїй установі припинити, — чи може сам черпав з нього зиски до своєї кишені. „Ґосцирк" охоплює 20.000 осіб на державному етаті. За хабарі можна було виступати на Заході. Справа тому набрала такого розголосу, що арештованих знала дочка „самого" Леоніда Брежнєва, Ґаліна, заміжня тепер за генералом, першим заступником міністра внутрішніх справ (МВД) Юрієм Чурбановим. Перший її чоловік був цирковим актором.

Про існування хабарництва в Совєтському Союзі й інших комуністичних країнах давно знав цілий світ. Створила його система суворої державної контролі над усіма ділянками державного, ба навіть приватного життя. Створила його також та сумна дійсність в комуністичному „раю", що нема там найпримітивніших предметів першої потреби. Тому й поруч хабарництва постав там чорний ринок, без якого не було б життя сірій підсовєтській людині; комуністична система, яка в теорії мала створити безклясове суспільство, в якому не було б бідних ані багатих і всі були б „рівні", насправді створила масу нуждарів і касту „совбурів", совєтських буржуїв, які своїми маєтками і способом життя можуть сміливо суперничати з американськими „акулами" з Волл Стріту.

Совєтська преса промовчує всі нещасливі випадки, всі персональні справи і всі злочини. Але вістка про кожну більшу катастрофу, про кожний більший скандал миттю розноситься по всій совєтській імперії. Ніякі чистки й арешти не поможуть: хабарництво, чорний ринок, скандалістика існуватимуть в СССР так довго, поки існуватиме та потворна імперія, збудована на кривді народів і мільйонів людей.

В ПІВДЕННОАФРИКАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ загострюється внутрішня боротьба між національно-консервативними елементами, які тепер є при владі. Праве крило тих елементів і їхньої Національної партії не погоджується з політикою уряду, яку воно називає надто ліберальною, виступило з публічною заявою, після чого 16 членів партії, в тому двох міністрів усунено з рядів партії і вони плянують творити нову.

Ярослав Гайвас

ЗНОВ СПІЗНИЛИСЯ 60 РОКІВ

З великим галасом і шумом маріонетковий уряд „Української Радянської Соціялістичної Республіки" та всілякі його пропаґандивні відомства сповістили світові і громадянам суверенної, як вони кажуть, держави радісну вістку, що після понад 60 років існування тієї „держави" врешті-решт буде виданий „Атлас історії УРСР". Треба було малощо не 65 років „урядові" і науковим установам, щоб дійти до такого переломового акту, як видання власного історичного атласу.

Про потребу такого атласу не могли не знати ті, що тепер узялися до того видання. Але чомусь побоялися... Ось як гарно каже про потребу такого атласу Ю. Ю. Кондуфор, директор Інституту історії АН УССР: „ Історичні карти несуть широку інформацію про умови життя та найрізнородніші події минулого людського суспільства. З них ми дістаємо відомості про фізико-географічне середовище: рельєф, клімат, води, ґрунти, рослинний і тваринний світ, корисні копалини на різних історичних етапах. Географія населення дає уявлення про його формування, етнічний склад, розміщення та міґрацію. Історичні карти широко розкривають географію виробництва і господарських зв'язків з їх галузевою і порайонною характеристикою. Значна питома вага в картографічних матеріялах належить відображенню політичної історії, а саме: з'ясуванню державних кордонів, визначенню територій і районів, що виділилися в історичному відношенні, встановленню місць, де відбувалися різні політичні та революційні події, зокрема народні рухи, битви тощо. На історичних картах фіксуються також основні віхи культурного розвитку суспільства".

Гарно каже Кондуфор у своєму інтерв'ю на цю тему в „Українському історичному журналі" ч. 12 за 1981 рік (він же головний редактор журналу). Неначебто шановний директор від історії УССР, він же її фальсифікатор, відписав зі Записок НТШ чи Анналів УВАН, бо там уже не раз і не два про ці справи писалося, заки приступили до цього в Україні. Чому ж дотепер не видали такого атласу, коли потребу його вони так добре розуміють?

О, на це були дуже прості, але важливі причини. Такого атласу не сміли видавати в Україні, доки немає „Історичного атласа СССР", тобто російської імперії. А тому, що перший том такого російського атласу вже в друку, дозволено приступати до видання українського. А до того часу червоні комісари від історії України взагалі боялися про те згадувати. Навіть перший мусів написати про це російський історик В. К. Яцунський, „ істинний і потомственний" москвич у статті „Про створення історичного атласу України" в „Українському історичному журналі" ч. 7. за 1965 рік, а тоді вже наші підсовєтські „братове" рішили, що їм можна братися до цього; і з того часу на сторінках журналів і газет допускано статті на цю тему.

Але все таки з ділом чекали, аж „старший брат" справиться зі своїм виданням, бо випереджувати його під будь-яким оглядом не можна. Була ще й інша причина, що зразу таки на п'ятах видання совєтського історичного атласу стільки шуму, але, на жаль, тільки шуму — про український.

Чого сподіватися від того атласу?

Очевидно, що атлас цей, як і все в СССР, не буде відбивати історичної правди, ані не буде науковий, а буде ще одним засобом пропаґанди російської імперіялізму й совєтизму, як про це переконливо пише Кондуфор: „Структура і зміст атласу формувалися на непорушних ленінських принципах партійности... В атласі буде відображено спільність історичного походження братніх російського, українського та білоруського народів, дружбу і співробітництво всіх націй і народностей нашої Вітчизни".

Як бачимо, все це згідне з принципами цинічного фальшування історії російськими імперіялістами і їхніми українськими наємниками. А про ці принципи та їхню базу ось як каже Кондуфор: „Історія — глибоко партійна наука, важлива галузь ідеологічної діяльности партії".

Тож для нас цей атлас буде ще одним доказом нелише імперіялістичної параної російських шовіністів у всіх ділянках життя та науки, вилючно з історією, яку вони переробляють на свій лад, але й доброю повчальною вказівкою, на які моменти вони звертають увагу, в якому напрямі піде русифікаційний натиск, та чого в найближчому часі можна сподіватися від Москви?

Що хочуть заперечити русотяпи?

Кондуфор підкреслює, що метою того совєтського видання українського історичного атласу буде заперечити державність українського народу. Ось що він каже про історичний атлас, виданий останнього часу за кордоном, що його совєтчики хочуть своїм виданням заперечити: „Вражає своєю безпорадністю намагання авторів (виданого у вільному світі першого українського історичного атласу) 'винаходити' якісь ніколи неіснуючі 'українські держави'. Так, окремі карти присвячені 'українським державам' Дорошенка, Мазепи, Розумовського. Насправді, як відомо, ці гетьманства, що користувалися певною автономією, входили до складу Російської та Польської держави". Ось чого бояться російські шовіністи і для чого вони хочуть використати видання українського атласу.

Коли ж появиться це совєтське видання „історичного атласу України"?

Таке питання поставив член редакції „Українського історичного журнала" Кондуфорові. І цей на те питання взагалі не відповів. Він сказав, що 1979 року вони „приступили до підготовки атласу", але коли той атлас буде готовий, — ані словечка, хоч питання звучало так виразно і ясно: „Коли читач одержить це видання?"

При цій нагоді треба повернутися до питання: чому

(Закінгення на стор. 4)

Володимир Душник

КОНФЛІКТ МІЖ ГЕЙҐОМ І ВАЙНБЕРҐЕРОМ

Державний секретар Алек сандер Гейґ і секретар оборони Каспар Вайберґер відбули важливі політичні поїздки на Близький Схід і повернулися до Вашінґтону з відмінними рецептами для встановлення тривалого миру в цій неспокійній частині світу.

Генерал Гейґ вірить, що стратегічно Ізраїль є надійним союзником Америки і одиноким стабільним урядом на Близькому Сході, і тому Америка повинна допомагати Ізраїлеві в зусиллі протидіяти совєтському натискові на ці багаті на нафту країни Близького Сходу.

Рівночасно політичні критики генерала Гейґа закидають йому, що його турботи за долю Ізраїля у великій мірі мотивовані домашніми політичними міркуваннями; ходять вперті чутки, що А. Гейґ плянує кандидувати на президента Америки і тому „грає" на проізраїльській струні, щоб з'єднати собі могутні американсько-жидівські маси, яких жодний кандидат на президента Америки не може іґнорувати.

З другого боку, секретар оборони Вайнберґер уважає, що Америка повинна тримати політичний союз з поміркованими арабськими державами, головно зі Савдійською Арабією, для створення певного роду політичної рівноваги, щоб успішно протиставитися совєтсько-московським зазіханням на арабську нафту. Крім того, ніхто з членів американського Уряду не забуває, що Савдійська Арабія продукує 25 відсотків всієї світової нафтової ропи.

Політичні кола в Ізраїлі та провідники американських жидів посуджують Вайнберґера за ліквідацію американсько-ізраїльсько-єгипетського договору в Кемп Дейвіді та майже за „зраду" Ізраїля. Вони кажуть, що ген. Гейґ, як колишній командир збройних сил НАТО в Европі, має ясний і здоровий мілітарний сенс і що він також знає, що Ізраїль є єдиною державою на Близькому Сході, в якій Америку цінять високо і з якою Ізраїль має численні культурні і мілітарні зв'язки.

Оборонці Вайнберґера твердять, що його більше зацікавлення в поміркованих арабських державах є диктоване стратегічними міркуваннями, а передусім він хотів би бачити сильні американські мілітарні, морські і летунські бази на Близькому Сході, головно в Савдійській Арабії. Вайнберґер осудив ізраїльське бомбардування атомових інсталяцій минулого червня в Іраку; він гостро критикував ізраїльські рейди на палестинські воєнні табори в Бейруті та ізраїльське захоплення так званої Ґолян - височини, яку Сирія втратила у війні 1967 року.

Секретар оборони Вайнберґер має сильного оборонця в особі сенатора Чарлза Персі з Іллиной, що є головою Сенатської комісії закордонний спарав. Чарлз Персі каже, що „Ізраїль ізолює себе від своїх приятелів своїми діями сумнівної вартости", такими як вищезгадані мілітарні кроки і почини прем'єра Монахема Беґіна.

У принципі, одначе, Гейґ і Вайнберґер мають більше спільних настанов. як різниць у своєму підході до американської закордонної політики.

Більшість критиків американської закордонної політики президента Реґена сходяться на тому, що ані президент Реґен, ані його близькі дорадники, мовляв, не зуміли виробити об'єднаної і стислої закордонної політики у „ґльобальному аспекті". Особливо такої думки є колишні керівники американської закордонної політики, наприклад, Генрі Кіссінджер, Збіґнев Бжезінські і Сайрус Венс, що і зрозуміло. Вони є того переконання, що політика Президента „не має однієї керуючої руки".

Ізраїль побоюється, що після 25-го квітня, коли Єгипет забере під свою владу решту Сінайського півострова, він, мовляв, відкине угоду з Ізраїлем. Коли у Вашінґтоні перебував єгипетський президент Госні Мубарак, кажуть в Ізраїлі, що він закликав визнати Палестину як окреме політичне тіло і на початку навіть не згадав про договори в Кемп Дейвіді.

Що не все гаразд з „ґльобальною " політикою Вашінґтону, свідчить також цей конфлікт між Гейґом і Вайнберґером, який повинен бути усунений.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Бабуня танцює коломийки

О, часи, о, звичаї! Світ догори ногами повернувся тепер і сміється із старости.

В часах, коли наші бабуні в п'ятдесятці були зодягнені в чорному або сірому, комір високо під шию, з білим жабо, волосся все догори підйняте широкою клямрою, з моралізаторським вченням синовим, дочкам і внукам, — їм і не снились якісь там вишивані вечерниці.

Сучасні бабуні (не згадую їхніх років) витанцьовують в Голливуді й Маямі Біч всякі можливі викрутаси, статечні танґа і навіть шалені коломийки.

І тут зродилась нововідкрита теорія: у Ворм Мінерал Спрінґ артрит лікують купелями в озері й боровицею, а в Голливуді і в Маямі Біч — морською водою, пляжею і коломийкою...

Кажуть, що добрий настрій помагає на всі погані хвороби. Лікує нерви, безсонність, брак апетиту та й лікує артрит. Отож маямці і веселяться, гостяться, не забувають теж за наші поважні свята, які тут святкують так, як і кожна громада.

Тут теж багато можливостей гарних прогульок кораблем, автобусами, літаком (Насау), все якісь вітання і прощання, і ви, намірившись дієтувати трохи, забудете за таку постанову.

З цікавости я пішла подивитись, як танцюють маямські „молоденькі" сеньйори. Тут сеньйорів обезцінили до мінімум, бо вступ на „баль" тільки 25 центів від особи. Уявіть, який сором. Навіть доляра отой сеньйор не вартий!

Та що це, гадаю собі! Білі піністі хвилі маямського теплого океану залили балеву залю. Ні, це не хвилі, а біле волосся бабусь і дідусів, які знають найкраще, куди їхати і коли (зимою); що їсти і що пити та як провести життя останніх літ.

Тільки одного не знають: нашої цілющої коломийки! За нею їдьте тільки до Голливуду і до Маямі Біч і тільки між українську громаду, яка допоможе вам у всіх проблемах, пов'язаних чи то з приїздом тільки, чи з поселенням: (305) 868-2026 або (305) 861-3827).

Та ви не лякайтесь тієї шаленої коломийки. Вишивка, плетення, книжка, журнали, прогульки, океан і сонце дадуть вам дуже багато, а розгойдані хвилі своїм шепотінням заколишуть вас ніччю до сну.

ПРО ТЕ І ТАМТЕ

Про „Стіну", Коротича і наше безсилля

Перед кількома днями ми мали нагоду оглядати ще один фільм про винищення жидів — тим разом про долю варшавського ґетто. Нема де правди діти, — але ми вже усі приймаємо кожний новий поворот до тих жахливих фактів з великим настороженням: чи не буде знову нагінки на українців. Але тим разом якось обійшлося без неї і телевізійний фільм п. н. „Стіна", зроблений на підставі книжки Джана Герсі (театральна адаптація якої в 1960 році була виставлена коротко на Бродвеї), взагалі не згадував українців. Зате бачили ми, згідно з правдою, жидівську допоміжну міліцію і дещо із відношення поляків до траґедії у ґетто. Назагал цілий тригодинний фільм був вдержаний у рамках історичної правди; доброю була ґра поодиноких акторів.

Значить можна мати і об'єктивний підхід до тих болючих для всіх подій. Цікаво, що може власне через цю об'єктивність не завважується великого відгуку на „Стіну" в пресі. Як інакше було після фільму „Голокост", який потряс цілою Америкою і Европою і який показували тут по школах, немов історичний матеріял, що слід вивчити молодому поколінню. Так — просто цілий світ мав нагоду дивитися на українців, що „помагали" німецькому ґестапо нищити жидів. А ми, хоч потрясені до краю, стояли безсильно, і наші протестаційні листи чи телефони до телевізійних станцій після висвітлення фільму були малозначні.

Як воно дивно, що майже рівночасно з фільмом „Стіна" у щоденнику „Ню Йорк Таймс" поміщено листа Віталія Коротича, як відповідь на так добре нам відому статтю Л. Давідовіц з 27-го вересня 1981 року, в якій вона знову згадала про українців як гнобителів жидів.

На жаль, через брак у нас якогось центрального бюра, яке допомагало б спростовувати фальшиві про нас вістки, а рівночасно підсумовувати нашу реакцію на такі інформації, — ми не знаємо, скільки з нас писало у справі статті Л. Давідовіц. Слідкуючи за листами до „Ню Йорк Таймсу," ми досі найшли опубліковані лише два, а те, що появилося на цю тему в українській пресі, не-українці не знають (може, зрештою, часом і добре, що не знають...).

А ось тут після трьох місяців — лист В. Коротича. До його змісту вже зайняла становище редакція „Свободи" своєю передовицею з 24-го лютого. Ми тут хочемо заторкнути лише один аспект того листа. Коротич чваниться, що він саме закінчив телевізійний фільм п. н. „Бабин Яр — лекція історії".

І знову ми не знаємо, як у цьому фільмі представлено співучасть українців у траґедії Бабиного Яру, чи як співжертв, про яких Коротич пише у листі, що гинули пліч-о-пліч з жидами, — чи як „поліцаїв", що стріляли цих жидів.

І знову ми будемо безсильно чекати, аж покажуть цей фільм також поза СССР і аж тоді довідаємося, чи дасть він безкритичній тутешній публіці, зокрема жидівській, ще одну притоку до протиукраїнської пропаґанди.

Яка це іронія наших обставин! Ми — одинока тепер вільна вітка українського народу з повною свободою висловлювати свої думки, з доступом до всіх історичних джерел — стоїмо такі безсильні, коли приходиться успішно боронити перед світом наше добре ім'я!

О—КА

НАЙВИЩИЙ ВІЙСЬКОВИЙ СУД У ЄГИПТІ усунув всіх оборонців в розправі проти 24 осіб, між якими є також чотири вбивники президента Анвара ель-Садата, а прокуратура зажадала кари смерти для всіх 24-ох. Речники колеґії оборонців заявили, що трибунал не дав їм достатнього часу для підготови оборонних матеріялів, а крім цього вони закинули трибуналові, що він створив „атмосферу терору", яка утруднила нормальний перебіг судового процесу.

Роман Кобринський

ДО ФЙОРДІВ СКАНДИНАВІЇ

V

Боди, що розташоване на півострові Вестфйордів, є головним містом округи і вузловою станцією для кораблів, літаків, залізниці та автобусів. У місцевому соборі оглянули ми оригінальну конструкцію звисаючого даху, який не спирається на ніяких стовпах і цим творить свого роду атракцію у будівництві. Льофоти є місцем найбільшої ловлі доршів у світі. Цілі фльотилі вітрильних суден, а сьогодні моторових катерів, випливають у січні на море для ловлі цієї цінної риби, бо тоді дорші пливуть з Баренцового моря в сторону Льофотів для метання ікри. Дорш — це великий присмак, що вже у 800 році находився на королівському столі англійського короля Альфреда. Сьогодні яких шість тисяч катерів з 30-ма тисячами рибалок товпляться у пристанях Льофотів у час ловлі. Як риба „допише", а поодинокі штуки доходять тут до метрової довжини і 30 кілограмів ваги, тоді рибалки працюють, як у гарячці, бо це їхній цілорічний зарібок. А вичищені риби вішають на стеляжах, щоб сохли на сонці і вітрі.

Ми знову на літаку. Приземлюємося до Алесунду, великої рибальської пристані з IX століття. І тут прийшла для нас довгоочікувана хвилина: виправа у фйорди Норвегії! До пристані причалив пароплав, ми швидко примістилися на його чердаку і в'їхали у один з найкращих фйордів Норвегії: Ґейранґер фйорд. Неботичні вертикальні скелі, попри які протискався наш пароплав, та тиха глибінь синіх вод фйорду створювали незабутні картини, повні мінливих барв і відтінків, які то враження так помистецьки відтворив Ґріґ у своїй музиці. Ми пливли задивлені у маєстат природи, заслухані у тишу небосяжних скель, де далеко над нами вгорі шуміли водопади Семи Сестер, води яких впадали вертикально у провалля диких скель.

По годині доплили до початку фйорду. Містечко Ґайранґер розкинулося романтично на схилах гір, затишне і гарне. Наступного дня пнемося почерез гори на Дальснібба, щоб згори подивляти льодовики та вертикальні скелі фйорду. Зчерги дикою долиною Гієллєдаль доїздимо до Ґротлі. В ресторані натовп туристів. Ясноволосі норвежки в зелених кабатиках подають печеню, а свіжозмелену каву беруть з широкого старосвітського кредексу та запарюють ароматичний напій при нашому столі.

Їзда автобусом спрямовує нас 85 кілометрів на південь до Льоен, що лежить над озером серед маєстатичних гір. Тут ночуємо в ґотелі Александра, щоб наступного дня побачити найбільший льодовик Норвегії — Бріксдаль. До льодовика під'їздимо автобусом. Наш водій, ясноволосий Ян, душа товариства, бавить нас своїм гумором і темпераментом. Їдемо вздовж озера, над берегом — шатра, сидять рибалки, довкруги безмежна тиша. Дорога кінчається, пересідаємося на однокінки, які вузькою стежкою підвозять нас по морені під сам льодовик. Останніх сто метрів ідемо вже пішки. Перед нами відкривається провалля гір, а серед них масив льодовика, що верхами займає понад сто кілометрів ширини. Тут він звужується у проваллі скель, а з-під навислого масиву снігу шумить рвучка гірська ріка. Раніше, яких 60 років тому, льодовик сходив десь три кілометри нижче; тепер залишилось по ньому русло морени з камінням і шутром.

По полудні підприємчивий водій везе нас у іншу сторону, щоб показати нам ще інший цікавий закуток. Задержуємось при дорозі. Водій показує нам по другій стороні ріки вертикальну стіну свіжої яснобронзової барви. Тут у 1904 році відірвалась прямовисна стіна гори із висоти щось ста метрів і звалилася на людську оселю над рікою. Тоді згинули були 64 особи, присипані лявіною скель. Це були жінки рибалок, мужі яких у той час закладали сіті на озері. Та рибалки знову відбудували побіч свою оселю. Аж у 1936 році вдруге відірвалася дальша частина вертикальної стіни гори і присипала 71 особу.

Їдемо далі на північ до Балестранду, що лежить вже над Соґнер фйордом, найдовшим і найглибшим фйордом Норвегії. Тут оглядаємо англійський костел св. Оляфа, збудований з дерева на взір старих норвезьких святинь у модерному оформленні. Тут чекав вже на нас пароплав, щоб завезти нас до останньої нашої зупинки — Берґен. Пливемо пароплавом вздовж побережжя порізаного фйордами, і чим ближче до Берґен, тим частіше з'являються людські оселі на берегах фйорду. Ось там на горбі стоїть кілька хаток. Це здається Богом забутий закуток фйорду, бо ніде не видно ні стежини, а доступ сюди тільки з боку моря.

Місто Берґен було важливим торговельним і військовим центром вже тоді, коло Ослью було ще містечком. На правому березі пристані, де Оляф Кирре оснував у 1070 році місто, лежить старий рибний ринок, а далі — базиліка Діви Марії з 1100 року, яку легко пізнати по двох чотирикутних вежах. Зчерги минаємо Торґет і входимо в дільницю старих дерев'яних домів Ганзи з XIV і XV століть, які з уваги на небезпеку вогню зимою не опалювано. Це є пам'ятки середньовічного життя і торгівлі.

Не минше цікавим є Трольдгавґен — дім композитора Едварда Ґріґа, що лежить п'ять миль віддалений від Берґен. У тому одноповерховому будинку, де жив і працював Ґріґ, залишилось без змін його студіо, фортепіян, ноти і всі предмети та речі, які вживав він у цьому домі. В городі в альтанці стоїть ще друге піяніно, на якому він творив, шукаючи тут надхнення у самоті. Його вілла розташована на горбі, в саду є його могила, з неї широкий вид на розлогу ріку і міст.

І ще один об'єкт гідний уваги, а саме старенька Фантофт церковця з часів вікінґів з характерною будовою даху на стовпах, так звана Ставкірке. Зверху прикрашена вона драконами замість хрестами; положена серед лісу, вона не має вікон, тільки малий отвір біля престолу, через який у часі пошести 1349 року подавано хворим причастя. А в іншому костелі були ми свідками хрестин доні в'єтнамських переселенців — католиків. Хрестинам асистувала 12 дітей-кумів у віці від 6-ти до 10-ти років; кожний кум чи кума держали в руках великі свічі і надавали тим поваги такій урочистій церемонії. Сам парох також пройнятий був цією поважною урочистістю, виконував віддано свій уряд та виголосив слово аж чотирма мовами: в'єтнамською, норвезькою, англійською і французькою.

На цьому закінчився денник нашої прогулянки. І хоч з-часом затруться у нашій пам'яті враження чи то пишних королівських замків, чи осяги кораблів вікінґів, чи навіть враження білих ночей Півночі — то все ж таки одно залишиться у нас незатертим спогадом назавжди — це чар і краса норвезьких фйордів.

(Кінець)

Діяльність 28-го Відділу СУА в Нюарку

У кожній організації є гурт ідейних активних членок. Так і ми можемо пишатися, що наш Відділ працював безупинно у ділянках: культурно-освітній, громадській, харитативній. Ми могли плянувати і координувати працю всередині й назовні з головою Омелією Цяпкою, яка на загальних зборах, що відбулися 1-го лютого 1981 року, була обрана головою.

Відділ відбув сім сходин ширших, і сім управи. Стан нашого членства—112 членок. Праця велась за плянами і згідно з напрямними Централі і Окружної Управи СУА. Крім перегляду праці—ділової частини сходин, членки мали змогу вислухати цікаві реферати як, наприклад, „Жінка у житті Т.Шевченка"; на Святі Матері—„Жінка як мати" (як мотто наведено слова із поезії У.Кравченко); „Перший Листопад". Усі реферати були цікаві та інформативні.

На 19-ій Конвенції СУА від 22-го до 25-го травня 1981 року Відділ репрезентували три делеґатки. До Конвенційної книги закуплено одну сторінку та придбано 10 оголошень. Переведення Конвенції прошло успішно. Молодь готова стати на наші місця, щоб продовжувати працю своїх попередниць.

Відділ взяв участь в „Товариському вечорі", влаштованому заходом Окружної Управи з відзначенням голів.

Відбувся „Вечір письменниць" з участю п'ятьохписьменниць—Ірина Дибко-Филипчак, Любов Коленська, Уляна Любович, Іванна Савицька, Дарія Ярославська,—та піяністки Таїсси Богданської і солістки Християни Карпевич. Цікаво зазначити, що хоч письменниці і не порозумівалися поміж собою, проте окремі виступи їх так доповняли один одного, що створили гарну цілість. Фреквенція учасниць була велика, відгуки про імпрезу—похвальні. Такі імпрези побажані й у майбутньому.

„Вечір музики і слова" відбувся з участю редактора „Нашого Життя" Уляни Любович і піяністки Дарії Каранович. Про цю імпрезу вже була згадка в пресі. Весь дохід призначено на УНД, який знаходиться у фінансових клопотах.

З року в рік Округа влаштовує „День Союзянки". Цього року при поважному числі членок, відділів та запрошених гостей ми мали змогу подивляти українське мистецтво. Два столи, упорядковані головою О.Цяпкою і членками, пишалися красою—вишивки, кераміки, інкрустації. „Китайська льотерія" пройшла з повним успіхом завдяки скоординованій праці та вирозумілості членок.

Під час „Різдвяної зустрічі" для членок і гостей темою доповіді була „Культура й мистецтво українського народу". У формі устилізованих моментів з приготуванням до Свят-Вечора та краси зимової природи присутні перенеслись думками до рідної хати. Прибуток з коляди вислано на Український Музей. Як завжди на сходинах чи після імпрез господарські референтки вив'язуються зі своїх обов'язків задовільно, за що ми їм вдячні.

Наш Відділ взяв участь у святкуваннях державности й соборности України.

Співпрацюємо з другими Відділами. Підтримуємо запасний й пресовий фонди „Нашого Життя", всі зобов'язання до Централі СУА й Округи виконуємо своєчасно. До крамнички Українського Музею даровано 13 експонатів. Одна наша членка стала меценатом Музею. Відділ вже другий раз став меценатом цього року, зложивши 1,000 долярів (в тому 200 дол. зі Світлички заощаджено та подаровано завдяки нашій виховній референтці).

Матеріяльною базою стали доходові імпрези, збірки під українською католицькою церквою і продаж печива.

Приповідка каже „ліпше давати, ніж брати". Добро треба носити в серці. Отож, праця нашого Відділу в Суспільній Опіці проявляється в несенні моральної і матеріяльної допомоги. Маємо під опікою „бабусю"; допомогу для біженців з Польщі вислано до Відня на руки о. Дзеровича, пакунки харчові та лікарства. Не забули й за сиротинець у Бразилії; склали на на фонд св. п. Е. Сташків; на пам'ятник св. п. І. Борисової; велику поміч дали політичним в'язням. Вислано даток на організацію „В Обороні Людських Прав в Україні", допомогли потребуючим в Україні, поворотцям із Сибіру. Наш Відділ утримує дві стипендистки, дає поміч родині, в якій помер батько, а за тиждень в катастрофі згинув син.

У минулому році Відділ втратив добродія св. п. інж. Мих. Плешкана, який у своєму завіщанні призначив для Відділу 20 відсотків свого майна та 500-долярову забезпеченеву полісу, яка призначена для бідних дітей. Ці гроші ульоковані в УНСоюзі, а відсотки отримуватиме Відділ та буде їх зуживати на поміч потребуючим, згідно з бажанням покійного.

Дня 31-го січня 1982 року відбулись Загальні збори, що на них предсідницею була Божена Ольшанівська, заступницею О.Мусаковська, секретарями—Н.Загайкевич і К.Кузьма.

Вибрано Управу на 1982 рік у такому складі: Омелія Цяпка—голова; О.Мусаковська, І.Небелюк—заступниці голови; Зеновія Воробець—секретарка; Олександра Падковська—касирка; Марія Гординська—організаційна референтка; Таїса Богданська, Анна Стоцько—імпрезові референтки; Любов Єднака—культурно-освітня референтка; Ольга Гнатик, Ольга Мусаковська—Суспільна Опіка; Ліда Гладка—референтка зв'язків; Ірена Качмарська—пресова референтка; Марія Дурбак—бібліотекарка; Параня Ляцко, Марія Боярська, Юстина Луків, Анна Мокринська—господарські референтки; Контрольна комісія—Софія Андрушків, Надя Бігун, Евгенія Шпирка, Юлія Добош і Наталія Загайкевич.

Кожна з референток добре знає засяг своєї діяльности, і буде діяти в міру своїх спроможностей, бож в тому році будемо святкувати 50-річчя Відділу та викажемо свої досягнення, які на нас тяжили п'ять десяток літ. Добре кажуть—„щойно ввечері бачиться, який був день".

І.Качмарська
пресова референтка

Українська громада Джерзі Сити відзначила Січневі Роковини

Українська громада в Джерзі Сити, як і в попередніх роках, врочисто відзначило Січневі Роковини проголошення Української Державности в 1918-19 роках святочною Академією, підготова, влаштування і організованість якої посвідчили про щирі прагнення всієї громади стояти об'єднано в усіх наших національних діях і потребах. Всі діючі на терені Джерзі Сити українські організації і товариства (ООЧСУ — А.Шубак; 71-ий Відділ СУА — Г.Гаврилюк, Е.Рубчак-Єндзин; Пласт — пл.сен. І.Шевчук; СУМА - З.Галькевич; Український Народний Дім — В.Білик; „Рідна Школа" — Н.Вох і товариство „Самопоміч" — С.Миколишин) створили Святочний комітет, який у дружній співпраці підготовив і зреалізував Свято української державности. Це справді гідний приклад, як у нинішньому, не надто упорядкованому громадському житті, можна діяти спільно й доцільно на поземі, що є правдивим прагненням всієї української діяспори.

Святочна Академія відбулася 24-го січня ц.р. у залі Українського Народного Дому. Відкрив і провадив Академію голова Володимир Білик.

Американським гимном у виконанні членкинь 71-го Відділу СУА — Г.Білик, Н. Ковбаснюк, С.Моцюк, — започатковано програму, по якій о.Іван Височанський, парох української католицької церкви в Джерзі Сити, проказав молитву за український нарід. Проклямацію Українського Дня, підписану і проголошену в день 22-го січня посадником міста Джералдом МекКеном прочитала Аня Дидик.

Мистецьку частину свята започаткував жіночий хор 71-го Відділу СУА під диригентурою інж. Д.Олійника піснями: „Гей, брати" муз. Воробкевича і „Накрила нічка" муз. Р.Купчинського у фортепіяновому супроводі В.Шевчука. Святочну доповідь виголосив о.Василь Іващук, парох української православної церкви в Байоні.

Як і треба було сподіватися від церковного і громадського діяча, довголітнього провідника української радіової програми в Чикаґо, пластуна-сеніора, доповідь була така актуальна і глибока своїм змістом, що українська громада в Джерзі Сити давно вже не слухала з такою увагою доповідь. Під час доповіді громада висловлювала своє признання спонтанними оплесками за його глибокі думки.

Провідну думку доповіді можна висловити приблизно так: нехай буде забуте моє імя, дрібні наші громадські неполадки, але хай вічно живуть світильники національної волі і світочі державницької ідеї України.

Потім симпатичні дівчата танцювального ансамблю „Лиман" при осередку СУМ у Пассейку, колоритним і легким виконанням оригінальних танців „Волинянка", „Тропотянка" і „Гречаночки", хореографії Романа Стеткевича, заволоділи увагою глядачів. Молода співачка Лідія Гаврилюк (яка зачала свою співочу кар'єру дебютом на минулорічному Фестивалі Молоді на Союзівці) виступила з піснями: „Україно, любов моя", „Три пригоди", „Бандуристе, орле сизий" та „Пісня про Дніпро" у фортепіяновому супроводі Фернанда Рівеса. Вона під час кількаразових своїх виступів у Джерзі Сити виказала значний поступ у виконанні українських пісень, що дає підставу сподіватися побачити її ще не раз на українських імпрезах в Джерзі Сиrі. Відома зі своїх довгорічних виступів на Союзівці Анна Дидик, як звичайно, вдало віддала вірш В.Симоненка „Лебеді материнства". Вона вже має високу оцінку у цій ділянці; слухачі і цим разом прийняли її виступ тепло і з признанням.

Із поодинокими декламаціями виступала молодь Рідної Школи — Таня і Аня Чукти; Пластової Станиці — Роман Шевчук. Осередку СУМА - Христя і Дана Колодії, які своєю участю в Академії спричинилися до успіху загально-національного Свята. На кінець хор 71 -го Відділу СУА відспівав дві пісні: „Подай ручку на прощання" музиче оформлення Зої Маркевич і „Живи, Україно" слова О.Олеся, муз. М. Гайворонського. Хоч чисельним складом хор малий, але він заслуговує на більшу увагу милозвучністю проспіваних пісень і своєю витривалістю у безперервній праці в Джерзі Сиrі. Вони, як і всюди в українському громадському житті, — українські жінки і матері, часто працюють також поза хатою, проте знаходять час і охоту на втримання постійного місцевого хору.

Святочну академію закінчено українським національним гимном. Декорації сцени — І.Цьолка.

Ін.

Відбулися збори 340-го Відділу УНСоюзу в Ірвінґтоні

В суботу, 27-го лютого 1982 року, 340-ий Відділ при Євангельській Церкві в Юніон, Н.Дж., відбув свої загальні і місячні збори. Євген Макар проводив зборами, а Анатолій Яручик секретарював.

На зборах був присутній голова Нюаркської Округи Юліян Баранюк, якого привітав пастор Андрій Давидюк.

По переслуханні звітів, голова Контрольної комісії А. Яручик одобрив працю Управи та дав внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі.

Відтак вибрано нову Управу в такому складі: предсідник - пастор Андрій Давидюк, секретар - Євген Макар, касир - Софія Оріховська, заступник секретаря Леонід Якобчук; голова Контрольної комісії - Анатолій Яручик.

Після цього відбулись місячні збори, на яких голова Округи Юліян Баранюк сказав, що це був перший Відділ при Євангельській Церкві, який заснувала Софія Оріховська, та була його секретаркою. Додав, що при помочі пастора Давидюка С.Оріховська приєднувала нових членів, і Відділ збільшився завдяки їхній наполегливій праці. При тому він підкреслив, що Софія Оріховська дійсно вклала багато часу і праці у розбудову цього Відділу.

Вкінці на внесок пастора Давидюка присутні вибрали одноголосно Софію Оріховську делеґаткою на 30-ту Конвенцію УНСоюзу.

Ю.Б.

В СЕНАТІ РОЗПОЧАЛИСЬ ДИСКУСІЇ НАД справою засудженого за перекупство нюджерзького сенатора Гаррісона Вілліямса. Думки сенаторів у першому дні дебат над цією справою поділені: одні домагаються викинення Вілліямса з Сенату, інші обороняють його і обвинувачують натомість Федеральне Бюро Інвестиґацій (ФБІ), жертвою провокацій якого можуть, мовляв, стати також інші колеґи. Сенатська комісія етики вже раніше рекомендувала позбавити Вілліямса членства в Сенаті, але тому, що він вніс відклик у справі засуду, багато сенаторів вважали, що з викиненням треба почекати, аж до часу вирішення його справи судовою інстанцією.

Зимовий сезон...

(Продовження зі стор. 1)

ні особи, а саме: Олександер Гейко, Юрій Мартинюк, Лада Сочинська і Роман Чайківський. Рада Директорів одноголосно затвердила їх членство.

Затверджено також кандидатуру інж. Володимира Гнатківського як голову Програмової комісії УІА.

Д-р Степан Ворох, голова Організаційної комісії, подав прізвища 12-ти нових членів, а саме: д-р Дмитро Бобеляк, Арета Олена Ворох, Едвард Данило Іванко, Катерина Сидор-Карбон, д-р Олег Андрій Качала, д-р Володимир А. Корнієнко, д-р Роман Ярема Кравчук, д-р Теодозій Крупа, д-р Михайло Т. Модний, Ярослав Ґ. Панчук, маестро Павло Петро Плішка, д-р Михайло Цегельський, і одного члена-прихильника, а саме: Любов Терлецька-Буров. Більшість членів вплатила повну вкладку в сумі 1,000 дол. Рада Директорів одноголосно затвердила їх членство.

Вибрано і затверджено Контрольну комісію Інституту, яку очолюватиме інж. Мирон Гнатейко; в склад її входять: інж. Остап Балабан, Володимир Баранецький, Йосип Лисогір, Ярослав Криштальський та адв. Віктор Рудь.

Юрій Мартинюк звітував про освітню програму, яку він приготовив разом з Екзекутивною комісією УІА. Від 22-го до 24-го березня ц.р. відбудеться короткий курс українознавства, що включатиме три лекції: перша лекція — Українська історія і Україна в европейській політиці, читатиме проф. Марія Пришляк у понеділок, 22-го березня; друга лекція — Українська культура — перегляд від найдавніших часів дотепер, читатиме проф. Зірка Дерлиця у вівторок, 23-го березня; третя лекція — Українська розмовна мова, читатиме проф. Олександра Кисілевська-Ткач у середу, 24-го березня. Реєстрація на цей курс відбуватиметься 15-го березня. Оплата 35 дол.

Вже заплановано виклади д-ра Василя Омельченка, професора Гантерського коледжу, з ділянки української мови й літератури, два рази на місяць; також лекції та симпозії професорів Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету та різні дискусійні панелі з ділянки совєтології та міжнародної політики, лектори Еліот Абрам та інші.

Укладено також програму концертово-оперно-театрального вишколу у співпраці з Українським Музичним Інститутом і Вокальною академією УІА. Окремі кляси вестимуть наші чільні педагоги співу, музики і театрального мистецтва.

Організується повністю акредитовану осінню програму українознавчих дисциплін. Студенть, які візьмуть у ній участь, одержать цілком признані кредити для своїх студій у Гантерському коледжі та в Нюйоркському університеті.

Про подробиці цих курсів (дати, склад професорів, висота оплат тощо) можна докладніше довідатися, пишучи або телефонуючи на адресу: Ukrainian Institute of America, 2 East 79th Street New York, N. Y 10021. Tel.: (212) 288-8668.

Знов спізнилися...

(Закінгення зі стор. 2

ж Москва взагалі рішила зчинити галас з того приводу? Власне в інтерв'ю Кондуфора є відповідь на це. Йому поставили питання: „Яка ваша думка про зарубіжне видання, що реклямується на Заході як ,перший український історичний атлас"? бідний Кондуфор не міг заперечити того факту, а тільки на цілій сторінці розвів різні теревені, вилаяв виданий у вільному світі „Історичний атлас України" „пропаґандистським знаряддям українських буржуазних націоналістів", але з усього тексту його відповіді так і видно, що коли б не було зарубіжного видання історичного атласу України, не приступили б до видання і своєї фальшивки большевики. Наші кондуфори й інші малороси чекали понад 60 років, почекали б ще до кінця, на щастя, віримо, недалекого, існування СССР.

А так відкладати не можна, бо у світі видали своїми засобами історичний атлас політичні втікачі, а „держава" не може й не свідома цієї потреби. І тому Кондуфор з піною на устах лається: „Буржуазно-націоналістична спрямованість атласу виявляється і в ігноруванні його авторами соціяльно-економічних факторів історичного процесу, ролі народних мас в історії, а також у вип'ячуванні діяльности 'українських січових стрільців' і бандерівських бандитів."

Ось як запекло Москву та московських наставників в Україні, що українська діяспора ще раз випередила виданням історичного атласу цілу УССР і змусила „суверенну УССР" проти її волі якось спробувати протиставитися успіхам вільних українців.

„Бджілки" дебютували у Нюарку

Дебют „Бджілок" у Нюарку, стоять (зліва): Одарка Полянська і Тиміш Гнатейко; Ірина Гивель і Роман Крайник; Ірина Бойко й Андрій Іваськів; Ніна Гайдучок і Гриць Кревсун.

Заходом гуртка Пластприяту Станиці Нюарку, в суботу, 30-го січня, в просторій і вщерть заповненій залі клюбу „Наваго", відбулися Карнавалові Вечерниці, на яких дебютували пластунки гуртка „Бджілки" 44-го Куреня імени Оксани Джеджори у Нюарку. До дебюту стали чотири дебютантки і їх ескорти: Ірина Бойко і Андрій Іваськів, Ніна Гайдучок і Гриць Кревсун, Ірина Гивель і Роман Крайник, Одарка Полянська і Тиміш Гнатейко.

Ці вже традиційні Вечерниці, які влаштовує гурток Пластприятув Нюарку, відкрила голова Пластприяту Надя Канюка, яка у вступному слові влучно і зворушливо підкреслила, що сьогоднішний вечір—„це для вас, дебютанток, свого роду іспит зрілости, бо ви стаєте рівноправними членами української спільноти".

Вона закликала їх дорожити тими ідеалами, якими обдарували їх їхні батьки, школа, церква і Пласт. Ніколи не забувати свого українського походження, української мови і своєї церкви та продовжувати працю своїх попередників для майбутнього української нації.

Після цих слів пл.сен. Віктор Яворський, голова Станиці Нюарку, представив молоденьких дебютанток та їх ескортів. Під гучні оплески та звуки чарівного вальсу сходила пара за парою. Перший танець розпочали дебютантки зі своїми батьками, а опісля долучились ескорти з матерями дебютанток, щоб гідно і маєстатично відзначити цю таку важливу подію. Гарячими оплесками вітали їх рідні, приятелі та пластова молодіж.

Потім о. М. Перетятко короткою молитвою у намірені дебютанток формально відкрив бенкетову частину. В своєму короткому слові він звернувся до Всевишнього, щоб Він тримав їх у своїй опіці та щоб допоміг їм високо цінити свою жіночу і українську гідність ради самих себе, своїх батьків, нашої рідної церкви та українського народу.

Маєстатично й елеґнтно та з притаманним чаром розпочався дебют. Під звуки чарівних акордів оркестри „Темпо" забавлялись спільно, мов родина, батьки, гості та пластова молодіж. Мило і весело проходили чарівні хвилини цього незабутнього вечора. Хотілось, щоб цей вечір ніколи не кінчався. Але неповторні хвилини проминали і зближували нас до неминучого. Пролунали останні акорди меланхолійного танґа — зближався час повертатися додому.

Від дебютанток гуртка „Бджілки" виступила пл. розв. Одарка Полянська, яка зворушливими словами подякувала батькам, проводові Пласту і вихованцям за їхній час, опіку і труд та нагоду пережити незабутні моменти, які назавжди залишаться з ними.

Закінчуючи цей короткий репортаж вважаю за відповідне відмітити, що до успішного переведення цього незабутнього вечора спричинились в першій мірі батьки пластунок-дебютанток. Вони, не жаліючи ні труду, ні часу, ні матеріяльних засобів, доклали великих зусиль, щоб цей дебют випав гідно та велично.

Як завжди в минулому, Ярослав Турянський, довголітній та попередній голова Пластприяту Станиці Нюарку, радо докладав доволі часу та труду в полагоджуванні технічних проблем і ускладнень та був моральною підпорою дебютанткам, батькам та членам управи Пластприяту. За це йому хвала і вдяка.

Гідно вив'язався зі свого завдання також ст. пл. і артист-маляр Гриць Гивель, який вміло виконав вдекорування залі клюбу „Наваго". Без них і наполегливих зусиль багатьох інших осіб, важко уявити собі успішне переведення цього дебюту. І вкінці, від мене, моя щира подяка вам усім, що допомогли мені в цьому нелегкому ділі.

А за китицю квітів — спасибіг.

Галина Стецура

Св. п. Розалія Ковальчук

У суботу, 20-го лютого 1982 року, в Українському селі в Апопці, Флорида, по тяжкій недузі рака відійшла у вічність співосновниця цього села й перша його мешканка св. п. Розалія Ковальчук.

Св. п. Розалія народилася 19-го березня 1911 року в селі Дорогів біля Калушу, Західня Україна, в родині Футерків. Виростала вона у своїх бабуні і діда, бо мати її виїхала до Америки в 1912 році. У 1928 році Розалія приїхала до своєї матері в Америку. Тут у березні 1932 року вона вийшла заміж за Степана Ковальчука. Бог нагородив це подружжя двома синами, Теодором і Степаном, і двома дочками — Розалією і Ґеньою, а згодом і 10-ма внуками.

Свою діяльність у громадській праці Розалія зі своїм мужом розпочала в 1934 році в Товаристві „Дністер" 361-ий Відділ Українського Народного Союзу. Вона завжди допомагала своєму чоловікові у його нелегкій провідній громадській праці в Ню Йорку, Гемпстеді та Маямі. Розалія Ковальчук була співорганізатором 380-го Відділу УНС в Апопці, першим директором-тростистом корпорації Українського Об'єднання св. Володимира та почесною членкинею Сестрицтва того Товариства, бо розуміла вагому необхідність обзнайомлювання наших співгромадян з Україною. Вона зі своїм чоловіком Степаном від самих початків — десять років тому — включилася у місцеве зорганізоване американське життя, бо це давало найкращу нагоду знайомити американців із нашим народним мистецтвом, стравами, звичаями, а що найважливіше — з життям наших братів і сестер в Україні під російсько-комуністичною владою.

Першу виставку українського народного мистецтва Розалія і Степан Ковальчуки влаштували у 1972 році. Ця виставка була вирізнена першою нагородою.

У 1974 році св. п. Р. Ковальчук була співосновником американської жіночої організації „Ла Сертома", та вкупі зі своїм чоловіком брала участь в американських і міжнародних конвенціях, де вони постійно підкреслювали своє українське походження. До речі, до організації „Ла Сертома" належать дружини і дочки членів Фойлич Сертома Клюб, що об'єднує провідних людей Апопки (посадник міста, радні, президенти банків, видавці часописів тощо).

Зближався 50-річний ювілей подружжя Розалії і Степана Ковальчуків. Тяжкохвора Розалія нетерпляче очікувала це свято, що припадало на 12-го березня цього року. Але недуга все більше виснажувала її і так вже слабі сили, тому за порадою лікаря і членів управи клюбу „Ла Сертома", які постійно її відвідували, вирішено відсвяткувати цей ювілей у суботу, 20-го лютого.

У цей день поїжджалися всі діти і внуки св. п. Розалії. Дружина посадника Апопки і властителька і редактор двох газет приготували це свято, спекли весільний коровай, забезпечили печивом і напитками. Ювілей

Св. п. Розалія Ковальчук у молодому віці.

мав початися в 7-ій годині вечора. Св. п. Розалія була при повній притомності, доньки показали їй коровай, переглядали з нею список запрошених. Побачила вона усіх своїх дітей і внуків, але Господь післав св. п. Розалію у вічність, годину перед початком святкування....

У неділю, 21-го лютого, в похоронному заведенні Болдвіна, де лежало тіло св. п. Розалії, в 7-ій годині вечора Панахиду відслужив отець Березін, полковник американської армії, у сослуженні отців Андрія Назаревича і Олика Олиса по-англійському. Від громади кілька слів про життя і працю Покійної сказав Богдан Чехович.

У понеділок вранці, після Служби Божої і Панахиди, тіло Покійної відвезено на місцевий цвинтар, де воно спочило в українській дільниці цвинтаря (щойно чотири місяці тому місто відпустило цю дільницю для українців). Нагробну молитву проказав о. Станканівен і о. Олис. У прощальному слові Б.Чехович сказав, що св.п. Розалія була першою українкою в Апопці, першою — при будові Українського села, при будові громадського центру. Була вона першою й у справах підшукання цвинтаря, і вона, перша, похована на ньому.

Попрощатися зі св. п. Розалією прийшли й американські співгромадяни — на Панахиді у неділю і Службі Божій у церкві й на цвинтарі були присутні посадник міста з дружиною, всі члени міської ради з дружинами, директор комерсійної палати Апопки і околиці, ген. Ранн, президент Фойлич Сертома Клюбу і всі члени управи „Ла Сертома"; управа і майже все членство нашої громади на чолі з предсідником Забитком та головою жіночої організації при місцевій українській церкві, представники громад з Дейтон Бічу, Флорида, та інші українці з близьких і дальших околиць, а навіть з Джорджії. Проф. Казмо Манчел, асистент директора середньої школи Апопки, приобіцяв прикрасити нашу церкву знадвору рожами й азеліями в пам'ять Розалії. Фолич Сертома Клюб подарував в її пам'ять більшу суму грошей на дальші досліди раку. Михайло Гаврилюк, голова, і Володимир Коваль, секретар Українсько-Американської Асоціяції в Дейтон Біч, склали по 25 долярів кожний. Родина Покійної склала 1,000 дол., призначивши цю суму на стипендійний Позичковий фонд УНС в імени св. п. Розалії Ковальчук.

Н.Н.

Асторія у поклоні Патріярхові Йосифові

У неділю, 28-го лютого ц.р., Організації Українського Визвольного Фронту в Домі СУМ святково вшанували 90-річчя Патріярха Йосифа.

Громадяни Асторії заповнили залю Дому СУМ, складаючи Дар Любови для Патріярха, який буде пересланий до Риму. В програмі свята взяли участь три організації — ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ і молодь СУМА.

Свято відкрив голова 35-го Відділу ООЧСУ Іван Вітюк і передав ведення програми Василеві Наумові. Всі присутні разом відспівали „Боже великий".

Програма свята була добре уложена. Наталія Хоманчук, голова ОЖ ОЧСУ в Асторії, відчитала цікавий реферат про життя і працю Патріярха Йосифа, почавши від наймолодших літ до сьогодні. Вона розповіла про 18-річний мученичий шлях на засланні і про його епахальне значення для Української Католицької Церкви і народу. Слідували добре виголошені дві декламації — Стефанії Наум і Стефанії Рудик. Молодь СУМА: Теодор Боднар, Роман Мочара, Михась Микитів і Олесь Дусанівський з Іваном Вітюком відіграли інсценізацію з життя і роздумів Патріярха. Співочий гурток членкинь ОЖ ОЧСУ під проводом Наталії Хоманчук проспівав три пісні: „Ходили ми по садочку", „О, Владико" і „Молитву за Патріярха", а всі присутні разом відспівали „Многая літа" Ювілятові.

М.Н.